

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

De Confiscatione bonorum haereticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Qualiter poterunt haberi redditus ut inquisitoribus prouideatur.

sue excogitatos, non explicat. ceterum nos hunc modum & facilem & opportunum proponendum putauimus, ut inquisitores habeant sufficientes redditus, ex quibus incumbenda officio suo onera & minera obire possint. modus autem talis est; in singulis ecclesijs eius civitatis vel diocesis ubi constituti sunt inquisitores multa solent ecclesiastica beneficia, tum simplicia, tum personalia residentia requirentia, ueluti canonicatus, & similia reperiri: ex his cum vacauerint, unum vel plura, que magis idonea, & sufficientia indicabuntur, desumentur, & auctoritate Pontificia inquisitoribus pro tempore existentibus, seu sacro officio assignabuntur cum omnibus fructibus & redditibus, & minutulis etiam seu quotidianis distributionibus. ut hinc sacri officij onera subleuentur, & eius ministri alantur.

Possent quoque super beneficijs eisdem aut etiam super redditibus Episcopatus, eadem auctoritate constitui pensiones annua, qua similiter eidem officio, & eius officialibus deseruirent. equidem hic modus prouidendi inquisitoribus multum mihi probatur, nec videtur admodum difficilis, si quis meliores nouerit, eos proferat.

DE CONFISCATIONE bonorum hereticorum.

QUESTIO CIX.

Bona hereticorum penitentium non relapsorum sintne confiscata, an confiscanda.

SUMMARIUM.

- 1 Heretici penitentes post sententiam perdant bona nisi ex gratia illis redantur a dominis temporalibus.
- 2 Domini temporales per censuram ecclesiasticam cogi debent ad exequendum confiscationem.
- 3 Penitentibus ante sententiam & vita & bona relinquuntur.
- 4 Concordant his Archidiac. Ioann. Monachus, & Guido Fulcodius.

Enesima nona questio est: Vtrum Episcopus & Inquisitor bona laicorum hereticorum, sed post penitentium, & non relapsorum, debeant eorum dominis condonare, seu ipso facto sint predictis confiscata?

Respondemus; quod nec sunt condemnanda, nec sunt confiscata; nam tales postquam penitentes sunt, & relapsi non sunt, bona non perdunt. Tamen hic est diligenter considerandum, quod tales, uel penitent ante sententiam diffinitiuam, qua traduntur sit impenitentes heretici curie seculari, uel post, si post, cum eo facto, quod heretici impenitentes traduntur per sententiam, bona sunt ipso iure confiscata, iuxta, c. Vergentis. extra de heret. ideo si post conuertantur & peniteant, bona huiusmodi remanent apud dominos temporales, etiam si illi postmodum de misericordia ad penitentiam admittantur: nisi de gratia uelint

Penitentes post sententiam bona non recuperant, &c.

eis reddere. Et de his uidetur loqui c. Vergentis, ut dicit Archid. & Ioan. Monachus, in c. Accusatus. §. porro de heret. lib. 6. ubi dicitur sic: Vergentis. & infra.

2 In terris uero temporali nostra iurisdictioni subiectis, bona hereticorum statuimus publicari, & in alijs idem precipimus fieri, per patres & principes seculares; quos ad id exequendum (si forte negligentes extiterint) per censuram ecclesiasticam appellatione remota compelli uolumus, & mandamus: nec ad eos bona eorum ulterius reuertantur, nisi eis ad cor reuertentibus, & abnegantibus hereticorum consortium, misereri aliquis uoluerit, ut temporalis saltem poena corripiat, quem spiritualis non corrigat disciplina, & cetera.

3 Si autem penitentem antequam per sententiam, ut impenitentes heretici, tradantur brachio seculari, sicut ex sola misericordia relinquunt eis uita, sic & bona: cum tales ad misericordiam abiurata heresi admittantur, eorum bona non confiscantur.

4 Concordant omnibus his Archid. & Io. Monachus in c. Accusatus, in §. porro. de heret. lib. 6. & predictus dominus Guido Fulcodius q. ult. de illis 1 §. quas fecit ad inquisitores.

Et licet haec questio sit difficilis ad diffinendum: tamen quia directe non pertinet ad inquisitores, sed ad dominos temporales (quia per eos & non per inquisitores bona huiusmodi confiscantur) ideo breuiter terminetur.

COMMENT. CLVIII.

Ut hanc questionem & sequentes, in quibus agitur de confiscatione bonorum in hoc crimine facilius percipiantur, obseruandum est, quod olim initio constituta delegata inquisitioni, sententia super confiscatione bonorum in terris Ecclesie per iudicem ecclesiasticum ferebatur: in alijs uero terris, per principes seculares id fiebat, ut apertissime indicat textus in c. Vergentis. de hereticis. in hac uerba: In terris uero temporali nostra iurisdictioni subiectis bona hereticorum statuimus publicari & in alijs idem precipimus fieri, per Potestates, & Principes seculares; quos ad id exequendum (si forte negligentes extiterint) per censuram ecclesiasticam appellatione remota compelli uolumus & mandamus haec ibi.

At labentibus annis indistincte cautum est, ut sententia declaratoria super confiscatione bonorum, ubi que feratur per iudicem ecclesiasticum, qui de crimine iudicat: insuper et confiscationis ipsius executio, seu bonorum occupatio fit per iudicem Ecclesiasticum, uidelicet, per Episcopum, aut inquisitorem; et iudex secularis non intronmittit se, nisi quatenus per iudicem ecclesiasticum fuerit requisitus. c. ut inquisitionis. §. prohibemus. et c. cum secundum leges. §. si. de heret. lib. 6. ibi. Confiscationis tamen huiusmodi executio, uel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per principes, aut alios dominos temporales, antequam per Episcopum loci, uel aliam personam ecclesiasticam, qua super hoc habeat potestatem, sententia super eodem crimine fuerit promulgata. h. c. 25. nu. 2. de quo paulo post agetur copiosius Emericus

mericus vero tum in hac, tum in sequenti questione secutus veterem dispositionem cap. vergentis sentit de confiscatione bonorum laicorum hereticorum non se intrinsece iudices ecclesiasticos, neque quoad sententiam ferendam si per illis, neque ad occupanda siue apprehendenda eadem bona, ita ut vel sibi, vel alij cui voluerint, ea applicent, sed id totum ad iudices seculares pertinere.

Ex tota vero hac questione, sequentes conclusiones non obscure colliguntur.

Prima est: Si heretici non sunt relapsi, aut impenitentes, bona sua non perdunt, nec sunt confiscata, nec condemnanda seu confiscata.

Secunda conclusio est: Si heretici penitens postquam per sententiam traditi sunt curia seculari, bona sua amittunt, & quamvis admittantur ad misericordiam, & penitentiam, ea non recuperant, nisi dominij temporales voluerint eis bona condonare.

Tertia conclusio est: Si heretici penitent antequam per sententiam curia seculari tradantur, tunc eorum bona non confiscantur.

Quarta & ultima conclusio est: Bona hereticorum laicorum ad dominos temporales pertinent.

Suo ordine declarabuntur a nobis singula huiusmodi conclusiones, si primis adduxerimus Doctores, qui de materia bonorum confiscatorum varijs locis disputant, cuius rei cognitio utilis est & necessaria, cum sepe uentur in iudicijs hac causa tractetur.

De ea igitur agunt Ioannes Anania, Zabarella, Joanne And. Panormitanus, Marianus Socinus, Felinus, & alij, in c. vergentis. extra de here. Ioannes And. Archidiaconus, Francus, & alij, in c. accusatus. & in c. cum secundum leges. de heret. lib. 6. Zanchinus tract. de heret. capitu. 24. & 26. & ibidem Camillus Campegius, Repertorium inquisitorum verbo bona, verbo, confiscatio, & verbo, diuisio. Gondissaluis tracta. de heret. quest. 15. Carreus tract. de here. nu. 135. vers. Insuper & in hoc crimine. Syluester in summa verbo heresis. 2. q. 12. Alfonso Castros lib. 2. de iusta here. punit. cap. 5. & sequen. Simancas de catho. instit. tit. 9. Ioannes Royas in singularibus fidei. sing. 26. incipien. Bonorum publicatio. idem tract. de heret. par. 2. assert. 16. Locatus in opere iudiciali verbo, Bona hereticorum. Hieronymus Gigas tract. de crimine lese maiestatis, lib. 2. tit. de penis committentium crimen lese maiestatis quest. 1. & multis sequentibus. Antonius Gomezius tomo. 3. varia. resolut. c. 14. Julius Clarus in practica criminali quest. 78. & in s. heresis. ver. Item bona condemnatorum. Conradus Brunus lib. 5. de heret. c. 6. Lucerna inquisitorum verbo, Bona. Aegidius Bossius. tit. de hereticis. Couarruias lib. 2. varia. resolut. c. 9. Tabiësis in summa, verbo, Hereticus. §. 6. Rolandus a Valle consilio 8. incipien. Præsupposito pro veros, & consilio 75. incipien. In isto crimine heresis. lib. 3. Fraciscus Burzatus consilio 43. incipien. Hoc crimen heresis. lib. 1. Martinus de Garatis consilio quodam, incipien. In facto præsupponitur. quod referatur in tomo 1. consiliorum criminalium, consilio 58. Guido Papæ decis. 76. incipien. Si in terra: & alij multi per hos relati, quos longum esset recensere.

His ita positi, singulas conclusiones explicemus,

A & quantum ad tres primas generaliter spectat, dicendum est, quod siue heretici peniteant, siue non, siue conuertantur antequam tradantur curia seculari, siue postquam traditi sunt, bona eorum ipso facto, seu ipso iure confiscata esse; quamuis enim tempore c. vergentis, ut ait ibi Panormitanus notab. 2. & Ioannes Monachus in c. cum secundum leges. de heret. lib. 6. bona Hereticorum non essent ipso facto confiscata, sed venirent confiscanda; hodie tamen ipso iure confiscata sunt per textum in dicto cap. cum secundum leges. de heret. libro 6. ubi scribitur ita: Bona hereticorum (qui grauius, horribilius, ac detestabilius quam prædicti delinquant) ipso iure de Fratrurn nostrorum consilio decernimus confiscata. hæc ibi.

Nec refert an multo, vel paruo tempore in heresi permãserit hereticus ad hoc, ut bona eius ipso iure sint confiscata, quoniam heresis pertinax, quæ vere & formaliter hereticum constituit, non est temporis diuturnitate estimanda, ut dixi supra par. 2. super c. Dubius. de heret. §. Nec obstat si dicatur, quare cum Emericus tñ in hac, tum in sequenti quest. dicit hereticorum penitentium bona confiscata non esse, sane intelligendus uidetur de iure veteri iuxta c. Vergentis. extra de her. secus autem est, ut diximus de iure positiuo in c. cum secundum leges. de heret. lib. 6. ubi à die commissi criminis ipso iure sunt confiscata, ut notat communiter ibidẽ glossa & Doctores. ex his ergo constat eos etiã hereticos, qui non sunt relapsi et impenitentes, bona sua amittere. unde patet veritas primæ conclusionis.

Secunda quoque assertio ex supradictis declaratur; nam si antequam hereticus tradatur curia seculari, bona sua amittit, multo magis eadem perdet, postquam traditus fuerit eidem curia.

Præterea in hac conclusione indicare videtur Emericus, eum qui semel traditus vel relictus est curia seculari, si peniteat, & conuertatur, recipi posse nisi sit relapsus. Ceterum quid de hoc articulo mihi sentiendum videatur, abunde dixi supra par. 2. super q. 11. §. Postquam traditus fuerat. & par. 3. super 10. modo processum fidei terminãdi. §. Crederem de misericordia. quibus locis non esse recipiendũ ostendi, quod si de facto tales reciperentur, & legitimo iudici videretur eis bona, quæ suã fuerat, esse condonãda, id fieri posset, ut hic docet auctor.

Mihi autẽ in hoc casu nullo pacto videtur faciendã talis bonorum condonatio, & quasi restitutio: quoniam is qui postquam traditus est curia seculari conuertitur, indignus omnino est tanta benignitate; nec videtur iustum, ut duo tam insignia, & ingratia priuilegia vitæ scilicet, & condonationis bonorum, indignissimo, & perditissimo homini conferantur.

Quantum vero attinet ad textum in c. Vergentis. de here. quo vitur hic Emericus ad hanc suã opinionem stabilitãdam, is quidẽ optime probat posse inquisitores vel alios, ad quos pertinent bona hereticorum confiscata, illa hereticis penitentibus, & reuertentibus condonare, ut abunde explicuimus supra par. 2. super dicto capitu. Vergentis. §. Nec ad eos, ceterum ex eo textu nõ deducitur quod hic Emericus nititur psuadere, videlicet condonãda esse bona eis, qui traditi sũt curia seculari si conuertantur, nam

Bona hereticorum siue peniteant, siue non, confiscata sunt.

Heresis non consideratur ex temporis diuturnitate.

Qui semel traditus est curia seculari, si peniteat, an sit recipiendus.

Nõ sunt condonanda bona ei qui conuertitur postquã fuit traditus curia seculari.

Relat. supra pag. 98. Dominus temporalis cogit ad extirpationem bonorum. Penitentiam ante sententiam, ubi bona traduntur demerantur. Persecutio ante sententiam, ubi bona traduntur demerantur. Persecutio post sententiam, ubi bona traduntur demerantur. Persecutio post sententiam, ubi bona traduntur demerantur. Persecutio post sententiam, ubi bona traduntur demerantur.

nam nec iuri nec rationi id videtur consentaneum, A immo multa iura contrarium suadere videntur.

In quibus ca-
sibus possint
condonari bo-
na hereticis
poenitentibus.

Tertia similiter conclusio patet ex praedictis, nam etiam si poenitent, antequam tradantur curia seculari, bona sua amittunt, cum ipso iure confiscata sint. Verum tamen in casu huius assertionis benignum mihi videtur, & etiam observandum, ut in illis casibus, in quibus hereticis redempti bus poena perpetui carceris remittitur, in eisdem etiam ob eandem rationem confiscatio bonorum remittatur, seu bona eis condonentur; qui autem sint illi casus, dixi supra in hac 3. parte super q. 93.

Sed cum ex benignitate & misericordia hereticis redempti bus bona fuerint condonata, licita ea B verinet, & dominum bonorum, quod per delictum amiserant, protinus iudici legitimi condonantis auctoritate recuperant, non autem ex eo solum quod poenitent, ut voluerunt Zenzelinus & Guillelmus, quos refert & sequitur Geminianus in c. cum secundum leges. de haeret. lib. 6. in principio, num. 5. vers. Quarto, an intelligantur confiscata.

An hereticus antequam
condemnetur,
teneatur in conscien-
tia bona sua
offerre fisco.

Grauis tamen est difficultas, An hereticus nondum a iudice condemnatus, nec ab aliquo accusatus, siue denunciatus, teneatur in foro conscientiae bona sua omnia, quae eo ipso quod ille incidit in haeresim, amisit, offerre fisco, ita quod si non restituat, tandiu sit in peccato mortali, quamdiu bona quae C possidet, fisco non restituit.

In hac questione pugnant sunt insignium doctorum sententiae: nam ante condemnationem & denuntiationem, obligari hereticum ad restituenda omnia bona fisco, asseruerunt Panormitanus & Felinus in c. 1. extra de constit. idem Panormitanus in cap. dilecti. de arbitris. Antonius Gomezius tom. 3. variar. resolut. c. 2. nu. 5. vers. Item adde. & ut ceteros omitam, tenaciter eandem sententiam multo argumentorum pondere nititur persuadere Alfonso Castrius lib. 3. c. 10. de potestate legis poenalis, & lib. 2. c. 6. de iusta hereticorum poena. eandem profiterentur plerique alij per hos relati.

Non tenetur
iuxta veriorē
opinionē.

Ceterum contraria sententia verior semper & benignior & tutior doctissimis visa est, dum asserunt, neminem obligatum esse ad poenam in se ipsum exequendam; & nonnulli quoque in hac questione id hereticis verum esse nominatim tradunt. Contrarium ergo tuentur Conradus de contractib. quest. 7. conclusio 2. Angelus Clauasius in summa verbo poena, §. 3. Syluester in summa verbo haeresis 1. q. 8. vers. Pro his tamen notandum, idem verbo, asserimus, uterque Thomas 2. 2. quest. 62. art. 2. Adrianus quodlibet 6. art. 1. Franciscus Victoria in relectione de Indif. Sotus lib. 1. de iustitia & iure, quest. 6. art. 6. Simancas de carbo. instit. tit. 9. num. 157. & multis sequent. Gabriel lib. 4. sent. dist. 15. q. 4. & multis alij, quos refert Ferdinandus Vasquius lib. 1. de successione progressu in praefatione, num. 98. vers. Simillimum est.

Neque ab hac sententia villo pacto recedendum est. Primum, quia nemo cogendus est, ut se ipsum prodat in publicum, iuxta textum in cap. quis aliquando de poenit. dist. 1. quod si per aliquam legem, ut Alfonso putat, ante accusationem & denuntiationem hereticus, sua bona fisco restituere teneretur, iam

obligaretur ad se prodendum, & manifestandum, vix enim quisquam potest sua bona offerre fisco, praesertim si sit vel mediocriter dives, quin seipsum simul infamet, & prodatur: quod quam sit durum nemo non videt.

Rursus, iniquum est, intolerabilem obligationem inducere, & ad homines obligare, quod durissimum videatur posse adimplere, neque enim graua & importabilia sunt imponenda, Matth. c. 23. hoc autem apertissime sequeretur, si ad restitutionem huiusmodi occultos hereticos obligaremur.

Præterea, ut optime scripsit Isidorus & refertur in c. erit autem. dist. 4. leges quibus obligantur subditi ad parendum illis, possibiles esse debent, & subditorum moribus congruentes: neminem autem futurum credo nisi Alfonso, qui facile dicat, legem obligantem in foro conscientiae ad poenam omnium bonorum in se ipsum exequendam, possibilem esse, & subditorum moribus congruentem.

Ad haec nusquam Alfonso & aliorum contraria opinio est consuetudine recepta, neque (ut credo) quisquam theologus unquam huiusmodi occulto hereticos obligavit ad hanc restitutionem faciendam, & grauisimum plane est, & valde acerbam talem persuadere obligationem.

Postremo rationi naturali aduersatur, ut id est affor & reus, & ut in se ipsum sententiam quis dicat, & quod fieri, si reus in conscientia obligaretur ad restituendum omnia bona sua fisco, plurimae aliae in hanc sententiam rationes afferri potuissent, quas gratia breuitatis omitto.

Argumenta vero quibus Alfonso nititur persuadere sententiam suam, libenter diluissim, nisi Iacobus Simancas de cath. instit. tit. 9. nu. 157. & multis sequentibus abunde eis satisfecisset. Rursus, propterea libentius eo onere me libero, quoniam quidquid Alfonso dicat, ab hac postrema sententia nullo pacto est recedendum.

Et praefata sententia, qua sequimur, tunc potissime D non vera est, quando hereticus omnino occultus, seu vere mentalis, qui sola cogitatione haeresim animo retinet, nec ullis signis exterioribus eam profert: hunc enim poena exterioris & leges contra haereticos latae non comprehendunt in foro exteriori.

Idem sententias in eo, qui haeresim per signa manifestavit, nemo tamen audiuit: hunc diximus occultum per accidens: quamuis enim talis sit excommunicatus, non tamen tenebitur in conscientia bona sua fisco restituere.

Hoc ipsum asserendum est de heretico emendato, qui licet haereses tenuerit, fraternaliter admonitus resipuit: hic enim ante condemnationem non obligatur in conscientia ad restituenda bona quae possidet si fisco: in his enim omnibus locis habet superiores rationes.

Maior tamen dubitatio est: An hereticus negans in iudicio veritatem, quae fateri debebat, quia verbi gratia, erat semiplena probatio contra ipsum, et propterea fuit a poena liberatus, obligetur in conscientia ad soluendam poenam absque iudicis sententia, non patitur mea breuitas ut eam explicem, videndi interim Dominicus Sotus lib. 1. de iust. & iure q. 6. artic. 6. & lib. 4. q. 6. art. 4. dixi copiose apud Beatum Thomam 2. 2. q. 11. art. 3.

Sed

Sed accedamus iam ad quartam & ultima conclusionem, circa quam occurrit grauissima controuersia de occupandis apprehendendis, seu adiudicandis, vel applicandis bonis confiscatis hereticorum. cuius rei cognitio cum non modo scitu iocunda sit, verum etiam utilis & necessaria, ad dirimendas lites & controuersias saepe incidentes, ideo breuiter & dilucide quantum in me fuerit, eam declarabo.

Ad primum quidem de iure ciuili de confiscatione bonorum hereticorum in l. Manichaeos C. de haereticis ita scriptum est: Quos bonorum etiam omnium publicatione persequimur. haftenus ibi: An autem haec confiscatio de iure ciuili fieret ipso iure, an vero per sententiam, tradit Philippus Probatus in c. cum secundum leges. de haeret. lib. 6. in additionibus ad Ioannem Monachum.

Ceterum in his bonis, quae propter haeresim publicabatur, non succedebat fiscus, si filij ipsorum haereticorum catholici exarent, ut in praedicta l. Manichaeos, constitutum erat his verbis: Sed nec filios haereticos eis existeret, aut adire permittimus, nisi a paterna prauitate discesserint: haec ibi, idem scriptum est in l. cognouimus. C. de haeret. ubi amplius explicatur, quibus applicanda sint bona hereticorum confiscata si filij catholici non adsint: nam liberis orthodoxis non existentibus, ad agnatos vel cognatos hereticorum, orthodoxos tamen & catholicos, bona hereticorum peruenire decernuntur: quod si nec agnatio nec cognatio recta inueniatur, tum res, & bona confiscata fisco principis secularis vindicantur, seu applicantur.

Paulo post in Authent. ut cum de appell. cognos. §. Si quis de praedictis. haec succedende ratio praescripta fuit, cum contingeret patres esse catholicos, filios autem hereticos; quoniam catholicis parentibus non succedunt filij nec alij propinqui haereticorum: nam Ecclesia ei succedit, si clericus sit; si vero laicus, succedit fiscus: haec in iuris dispositio breuiter refertur in Authent. Idem est de Nestorianis. C. de haeret.

Multis vero postea saeculis Federicus Imperator ad annos Domini MCCXX. lege lata, cuius initium est, Catharos. de confiscatione bonorum hereticorum, ita constituit. Et omnes hereticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur, perpetua damnamus infamia, diffidamus atque banimus, censentes ut bona talium confiscentur, nec ad hoc ulterius reuertantur; ita quod filij eorum ad successione peruenire non possint, cum longe sit grauius eternam, quam temporalem offendere maiestatem. haftenus ibi. Haec lex inter litteras Apostolicas impressa est in fine huius operis, cuius etiam fragmentum refertur in Authent. Garzaros. C. de haeret. Atque haec de iure ciuili circa haec bona statuta fuisse scimus.

Nunc quid de iure canonico & Papalibus constitutionibus sancitum sit, doceamus. Sed primum praesandum est, quod cum haeresis crimen mere sit ecclesiasticum, ut Inquisitionis. §. prohibemus. de heretic. lib. 6. & ratione criminis ecclesiastici quilibet laici & secularis, ecclesiasticorum iudicij legibus & iurisdictioni subijciantur. licet de foro compet. ubi id nota glossa in verbo, vacante impetio. & communiter doctores, & Oldradus cōsil. 86. incip. Quaritur

an Ecclesia, inde omnino consequitur, ut leges ecclesiasticae circa hoc crimen, & circa ea, quae ad eius punitionem spectant, disponentes, praeualere debeant & ubique serua. Quare cum confiscatio bonorum una sit ex panis aduersus hereticos laicos, illud profectio de ea tenendum erit, quod a legibus & constitutionibus ecclesiasticis Papalibus fuerit constitutum, quibus obtemperandum erit a quibuscunque cupientibus ac re vera volentibus sacrosanctae Romanae Ecclesiae obedire.

De bonis ergo hereticorum confiscatis, ac de eorum diuisione, & applicatione per leges ecclesiasticas & constitutiones Papales diuersis temporibus, per diuersos summos Romanos Pontifices sequentia potissimum reperio constituta.

Primum dominus Innocentius Papa III. anno Domini MCXCIX. siue MCC. Pontificatus sui anno secundo, apud Lateranum octauo Kalend. Aprilis, constituit, ut bona hereticorum confiscarentur, sicut per leges ciuiles iam fuerat constitutum, & in terris Ecclesiae applicarentur fisco Ecclesiae, in terris vero Imperij fisco iudicij secularis; idque obseruari praecipit etiam si haereticos filios haberent catholicos, qui non succedunt in bonis paternis, quemadmodum de iure ciuili succedebant, sicut paulo antea demonstratum est. Atque hoc constituit Innocentius in epistola quadam Decretali incip. Vergentis in lenum. directa clero, consulis, & populo Viiterbien. & habetur in eius Regesto lib. 2. ex qua desumitur fragmentum relatum in c. Vergentis. extra de heret. quod Emericus recitat in hac quaestio.

Eadem bonorum confiscatio paucis postea annis, videlicet, anno Domini MCCXV. decreta fuit Concilio Lateranen. sub Innocentio III. c. 3. & refertur in cap. excommunicamus. el. 1. §. Damnati vero. extra de heret. constituta tantum differentia inter bona hereticorum laicorum, & clericorum, de qua ibi scriptum est his verbis: Ita quod bona huiusmodi damnatorum, si laici fuerint, confiscentur: si uero clerici, applicentur ecclesiae a quibus stipendia receperunt. haec ibi.

Inde dominus Innocentius Papa Quartus, anno Domini MCCLII. Pontificatus sui anno nono, apud Perusium Idibus Maij, per constitutionem, cuius initium est: Ad exiurpanda. bona hereticorum confiscata in tres partes diuidi iussit, & applicari eo modo, quo ibidem continetur in haec verba: Teneatur insuper Potestas seu rector omnia bona hereticorum, quae per dictos officiales fuerint occupata seu inuenta, & condemnationes pro his exactas diuidere tali modo: ut una pars deueniat in commune ciuitatis vel loci: Secunda in fauorem & expeditionem officij detur officialibus, qui tunc negotia ipsa peregerint: Tertia ponatur in aliquo tuto loco secundum quod dictis diebus caesano & inquisitoribus videbitur reseruanda & exponenda per consilium eorundem in fauorem fidei, & ad hereticos extirpandos, non obstante huiusmodi diuisioni statuto aliquo condito aut condendo. haftenus ibi.

Postea vero Alexander Papa III. qui Innocentio III. proxime successit in Pontificatu, anno Domini MCCLIX. Pontificatus sui anno quinto, secundo Kalend. Decemb. apud Anagninam per constitutionem

Leges Pontificiae quid disponat de bonis hereticorum confiscatis. Innocentij iij. constitutio anno 1199. siue 1200. Innocentij iij. constitutio anno 1252. Constitutio Alexad. iij. anno 1219.

tionem similiter incipit. Ad extirpanda. similem fecit diuisionem bonorum confiscatorum propter heresim, quæ cum Innocentiana constitutione & diuisione omnino conuenit.

Alia Alexandri III. constitutio anno 1269.
 Idem Alexander III. anno Domini MCCLX. Pontificatus sui anno 6. octauo Kalend. Octobris, Genue per extrauagantem incipit. Discretionem uestram concessit Inquisitoribus, in Romana prouincia & administratione Beati Francisci, ut bona hereticorum, & aliorum de quibus ibi, uenderent, & primum ad opus Romane Ecclesie conseruarent, in hæc uerba: Discretionem uestram, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, uendendi ac distribuendi libere bona hereticorum, eorumque fautorum credentium, receptatorum, & defensorum publicata iam seu confiscata, & in posterum publicanda, & confiscanda, prout commissio uobis fidei negotio expedire uideritis, ita quod eorum pretium ad opus Romane Ecclesie conseruetur, necnon & contradictores super hoc per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam concedimus auctoritate presentium facultatem. hæc ibi.

Clementis III. constitutio anno 1265.
 Ad hæc Clemens Papa III. qui proxime successit Alexandro III. eandem illam trimembram diuisionem fecit, anno Domini MCCLXV. apud Perusiu Pontificatus sui anno primo, tertia nonas Nouemb. per constitutionem incipit. Ad extirpanda, in ea tamen constitutione explicatius bona hæc declaratur, habet autem ita: Teneatur insuper Potestas, Capitaneus, Consul, seu quicquid alius Rector, omnia bona hereticorum, & receptatorum eorum, quæ per dictos officiales fuerint occupata, seu inuenta, & condemnata iones pro his exactas: necnon & lignamina, lapides & regulas domorum & turrium, quæ occasione hæresis destruentur: & bona tam mobilia, quam immobilia, quæ eadem occasione confiscabuntur, diuidere tali modo: Vna pars, &c.

Constitutio Bonifacii octauo anno 1295.
 Iam Bonifacius Octauus ad annos Domini MCCXCV. parum plus, per constitutionem suam relata in c. Cui secundum leges. de heret. lib. 6. similiter declarauit atque constituit, ut bona hereticorum ipso iure essent confiscata: reuocata tamen ne apprehenderetur, seu occuparentur per dominos temporales, antequam per indices legitimos ecclesiasticos super crimine hæresis esset pronuntiatum: eius constitutionis uerba ita habent: Bona hereticorum, (qui grauius, horribilius, ac detestabilius, quam predicti delinquant) ipso iure de Fratrum nostrorum consilio decernimus confiscata. Confiscationis tamen huiusmodi executio, uel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per principes, aut alios dominos temporales (iuxta Gregorij Papæ prædecessoris nostri declarationem) antequam per Episcopum loci, uel aliam personam ecclesiasticam, quæ super hoc habet potestatem, sententia super eodem crimine fuerit promulgata. hæc ibi.

Constitutio Benedicti XI. anno 1303.
 Benedictus XI. extrauaganti quadam incipiente: Ex eo. relata tit. de heret. inter communes, directam Inquisitoribus hereticam prauitatis in Lombardia, anno Domini MCCCIII. sexto nonas Martij Pontificatus sui anno primo apud Lateranum, ut apparet ex originali, quod uidimus in Inquisitione Bononiæ.

Ast, constituit, ne Episcopi poscerent partem partis deputatam officio Inquisitionis de bonis confiscatis, ne rationem exigerent ab Inquisitoribus, sed eam redderent Inquisitores camera Apostolica, aut alij prout in dista extrauaganti continetur in hæc uerba: Rationem autem eidem diceciani procuratuum obuenientium ex Inquisitionis officio a uobis, non obstante aliqua constitutione, consuetudine, uel mandato contrarijs non exposcant. Sed eam Camera nostræ uel alij, cui nos uel successores nostri Romani Pontifices mandauimus reddendam, reddatis: quæ generaliter obseruari iubemus, hæc ibi.

B Sed ex his uerbis iudicio nostro non potest certo colligi, bona hereticorum confiscata, applicata, siue applicanda esse Camera Apostolica, sed hoc solum, uidelicet, Inquisitores non teneri ad reddendam rationem Ordinarijs, siue Episcopis, qualiter scilicet expendant illam partem bonorum confiscatorum, quæ sancto officio applicatur, sed solum eam rationem reddendam esse Camera siue Præfetto Camera Apostolica, aut illi, cui id Romani Pontifices commiserint. quod rationi est consentaneum: nam cum Inquisitor sit delegatus Papæ, & ob id in causa delegata Ordinario minime sit inferior, cap. sane lo. 2. extra de offic. iud. deleg. non est aequum, eum obligari ad reddendam rationem dicecansano de ea parte bonorum confiscatorum, quæ officio Inquisitionis applicatur.

C Post Benedictum Undecimum Clemens V. circa annos Domini MCCCVI. in Concilio Vienensi (et re fertur in Clemen. 2. de heret.) reuocauit in bona Ecclesiarum ob delictum Clericorum confiscarentur in hæc uerba: Nec scienter attentent Ecclesiarum bona ob clericorum delictum prædicti occasione officij fisco etiam Ecclesie applicare. hæc ibi.

D Hæc sunt magis præcipua & insignia decretata Præficia siue ecclesiastica, quam Imperatoria, siue ciuilia, de bonis hereticorum confiscatis, & eorum diuisione & applicatione loquentia, ex quibus redditur difficilis hæc controversia de diuidendis, seu applicandis bona hereticorum confiscatis, aut confiscandis: & cum multorum insignium uirorum ingenia in ea declaranda, elaborauerint, nondum tamen constituit, quid inuolabiliter tenendum esse uideatur.

E Emericus ergo, ut initio huius commentarij diximus, tum in hac, tum etiam in questione sequenti simpliciter affirmat, bona laicorum hereticorum confiscata ad seculares principes & dominos temporales pertinere. ad quam sententiam stabilendam ubique uirtur decisione cap. Vergentis, extra de heret.

E Rolandus à Valle in præcitato consilio 8. lib. 3. postquam commemorauit multorum de hac re opinionones, ita sentire uidetur: bona hereticorum secularium confiscata ad dominum temporalem spectant, per textum in cap. Vergentis, & in cap. excommunicamus el. 1. S. Dammati, extra de heret. & in cap. cum secundum leges. de heret. lib. 6. nisi certa constitutiones Papales extarent in contrarium, per quas aliter disponderetur: nam tunc ita applicanda forent sicut per tales constitutiones caueretur. additque considerandum esse diligenter, an tales consti-

Constitutiones sint certa & legitime publicare, & an restringantur ad aliqua loca particularia, vel extendantur ad quascunq; prouincias: si enim hec non reperiantur in talibus constitutionibus, tunc bona laicorum hereticorum confiscata, domini temporalis sisco sunt applicanda iuxta dispositionem iuris in dicto cap. Vergentis. extra, de heret.

Illud item adiungit Rolandus, constitutiones has nunquam vsu fuisse receptas, & ob id nequam fore obseruandas. atque hoc in summa sentit Rolandus.

Bursatus vero in prædicto consil. 43. nu. 43. vers. Quare cum ex supradictis. hanc cōtrouersiam ita cōcludit: ubi adsunt decreta in specie cōcessa alicui civitati circa dicta bona disponētia, illa sunt omnino & inuolūbiliter obseruanda, omiſſa omni alia iuris & constitutionum dispositione: quod si nulla talia decreta particularia reperiantur, tunc particularis loci consuetudo attendenda est, & iuxta eā bona confiscata sunt applicanda vel diuidenda. Sin autem nulla vel priuata decreta, vel consuetudo extēnt, tūc in terris Ecclesie Romanæ subiectis, dimidia bonorum confiscatorum Curie Romanæ, altera vero officio Inquisitionis applicanda est: in alijs autē terris imperij respectu, Italię obseruanda est constitutio Innocentij Quarti, Alexandri Quarti, & Clementis Quarti de triplici bonorum diuisione, quam paulo: antea tradidimus, quoniā illę constitutiones ad terras Italia tantum fuerūt transmissę: Sed in locis extra Italiam, in quibus nec decreta particularia, nec consuetudines locales habentur, ius commune est seruandum, sicut à Rolando à Valle in dicto consil. 8. lib. 3. scriptum est. Et hec est Bursati sententia.

Ego vero, vt breuiter meā sententiā perferam, primum omnium libenter subscribo horum virorum doctorum opinioni, quatenus dicunt constitutionibus Papalibus esse deferendum, si tales tamen constitutiones certę & legitime reperiantur. ceterum non probo quod Rolandus à Valle in dicto consil. 8. lib. 3. nu. 34. ait, non esse faciendum fundamentum in dictis constitutionibus & extrauagantibus cum non appareant; nam præterquam quod frequēter à doctoribus citantur in dicto cap. cum secundum leges. de heret. lib. 6. eas viderunt Reuerendissimi domini Cardinales Inquisitores generales in vniuersa republica Christiana, vidimus & nos authenticas & originales plumbeas, eorundemque do minorum iussu in fine huius operis imprimendas curauimus: quamquam ergo non viderit Rolandus, non tamen decuit ita audacter eas in dubium reuocare. quare quantum ad hanc partem attinet, cessat nunc prorsus hec controuersia de viribus seu valore & robore earum: & qui modo de illis dubitaret, de qualibet etiam certa alia re imprudenter, ne dicam impudenter, dubitare posset.

Ab hæc minime probat Rolandus has constitutiones nunquam fuisse vsu receptas, & qua facilitate teleuiter id dixit, seu verius effutiuit, eadem facilitate refellitur. certe ergo hoc scio iussisse Romanos Pontifices diligenter vt obseruarentur, & frequēter obseruatas fuisse credimus à catholicis populis à presentia Pape non longe distantibus.

A Præterea non arbitror audiendū aut recipiendū id, quod in prædicto consil. 43. lib. 1. nu. 52. & seq. Bursatus affirmat, videlicet, prædictas Innocentij Quarti, & Clementis Quarti, constitutiones, in quibus de triplici illa bonorū diuisione agitur, locum tantum habere, aut obseruandas esse in Italia, cum ad Inquisitores Italię solū transmissę fuerint. hoc enim, si verum esset, facile possent infinitę prope Leges & Canones restringi vel ad certas prouincias, vel ad certas dioceses, & priuatas ciuitates, cū sæpe legū & canonū conditores leges & constitutiones condentes vni vel presidi, vel iudici, vel prefecto, vel primati, vel Patriarchę, vel **B** Episcopo, vel Collegio, vel vniuersitati rescribant, vt notissimū est legēti titulos, siue inscriptiones legum, præsertim Codicis, & Canonum, præsertim in Decretalibus Romanorum Pontificum Epistolis.

Nec obstat si dicatur illa in corpus iuris esse relata, ac propterea ad omnes extēdi et applicari: secus autem de nostris extrauagantibus, quę nō sunt in corpore iuris clause, quoniam responderetur nihil hoc impedire quo minus omnes obligent, cum nominatim & expresse cōstitutum sit, omnes constitutiones & extrauagantes contra hereticā prauitatē editas, etiā si in corpore iuris nō contineantur, obseruandas esse c. vlti. §. vlti. de heret. lib. 6. c. em. x. §. vlti. de heret. ad quod est textus valde notandus in l. Arriani. §. cūctis quoq; legib. C. de heret.

Iam si verum esset quod Bursatus scribit, facile multa inquisitorum priuilegia fauore fidei cōcessa ruerent, aut in dubiū reuocarentur, cum interdum inquisitorib. ordinis Fratrum Predicatorum, interdum inquisitoribus ordinis Fratrum Minorum cōcedantur; quę profecto non respiciunt tantum inquisitores eius ordinis, sed cum in fauorem fidei concedantur, omnibus penitus inquisitoribus competunt, cuiuscunq; ordinis aut gradus existant. Quod recte annotauit Nicolaus Eymericus supra par. 2. qui postquam retulisset varias illas litteras & extrauagantes Apostolicas pro officio sanctę Inquisitionis, dixit, omnia singula Apostolica priuilegia, quę in prædictis litteris Apostolicis inquisitoribus Aragonię conceduntur, haberi etiam & generaliter concedi per alias litteras omnibus & singulis quibuscunq; inquisitoribus.

Ad hæc, multa sunt capita & decreta in his extrauagantibus. Innocentij Quarti, & Clementis Quarti, (vt de his nūc cum Bursato agam) quę si quis dicat in Italia solum fore obseruanda, ridiculum proculdubio se præbebit, qualia illa sunt de capiendis & custodiendis hereticis, aut deducendis, sicut inquisitorib. visum fuerit; de puniendis eisdem relictis curię seculari per seculares magistratus, & alia similia, quę quis audeat dicere extra Italiā nō esse obseruanda, propterea quod solum ad Italię inquisitores ille extrauagantes fuerint destinatę?

Propterea vero Romani tunc Pontifices ad inquisitores Italię rescripta illa transmissērunt, quoniam tunc in Italia frequentes erant inquisitores contra instantes hereses Patarenorum, Catharorum, Leonistarum, & aliorum hereticorum, qui maxime Italię partes infestabant, sopitis iam & extinctis aliquantulum heresibus Valden-

Bursati dictū perpenditur.

Extrauagantes de hæreticis loquentes, an vbiq; lectuari debeat.

Cur Romani Pontifices multas extrauagantes direxerint Inquisitoribus Italiae.

sum sine Pauperum de Lugduno, quas paulo antea sedes Apostolica per multorum insignium viro- rum, & praesertim Beati Domini praedicationem in Gallia Narbonensi represserat, ut constat ex his quae cum Eymérico diximus supra parte 2. quae- st. 13. & alibi multis locis, quamobrem quae tunc ad eos Inquisitores rescribentes statuebant, ab alijs quoque aliarum provinciarum Inquisitoribus, si affuissent, observari volebant pijs & prudentes Ro- mani Pontifices: & ad Italiae Inquisitores ideo tunc ea relata fuerunt, quia illi ea provisione & constitutionibus maxime indigebant: quod si alibi eadem contingerent, idem ius ibi servandum esset, ut in casu valde simili recte scripsit Accursius in authen. Cassa & irrita. in verbo, Per totam Italia. C. de sacrosan. Eccl.

Quod p. Pō- nicias extra- uagantes san- ctum est de bonis hāre- ticorum confi- scati, ubique seruādū est.

Quare ut ad institutum reuertar, in locis etiam extra Italiam, in quibus per particularia seu priuata Pontificum decreta nihil constitutum extat de diuisione seu applicatione bonorum confiscato- rum, quod ab Innocentio Quarto, Alexandro Quar- to, & Clemente Quarto, de triplici diuisione fue- rat ordinatum, obseruandum crederem, & custo- diendum tamquam legem ubique loquentem, & quoslibet, quibus competere potest obligantem.

Itaque omissa dispositione iuris antiqui, in c. Ver- gentis. extra, de haeret. dominus temporalis si in sa- uorem Sancti officij actu praestet ea, aut alia equi- pollentia, aut maiora, aut similia illis, quae per di- ffas constitutiones postulantur, tertiam bonorum confiscatorum partem habere poterit, aut etiam plus, si ita Papa concesserit, aut sciens permiserit.

Hinc consequitur recte in Hispania, bona dāna- torū de haeresi applicari fisco regio, ut testatur Co- uarruuias lib. 2. variar. resolut. ca. 9. nu. 12. & ius- te posse applicari affirmat auctor repertorij Inqui- storum, in verbo, Diuisio bonorum. circa finem.

Rex Catholi- cus in Hispa- niā abūde p- nidet Inqui- storibus,

quoniam Rex noster Catholicus non modo curam habet constituendi praetorium siue sapientissimum Senatum, qui in regia curia omnes causas potius Hispaniae ad huius criminis punitionem pertinentes tractat, cui praesertim ex magnis Hispania praesulibus, verum etiam Inquisitoribus haereticae pra- uitatis, quos praesul ille auctoritate Pontificia con- stituit, ac mittit per totam Hispaniam ad extirpan- dam haereticae prauiitatis labem, abunde subministrat expensas, & quaecunque necessaria, quae si care- ri domini temporales abunde & sufficere Inqui- storibus & eorum ministris praestarent, iustum quidem esset, ut de bonis confiscatis participarent.

Domini tem- porales non p- allates In- quisitoribus necessaria, an debeant parti cipare de bonis cō- nificatis.

Cum autem in multis locis domini temporales non praestent Inquisitoribus illas impensas, nec actu, sub- eant illa onera & labores, aut alia his similia, quae Innocentius Quartus, & Alexad. Quartus, & Cle- mens Quartus, praestari iusserunt, equidem non video quo iure, quare ratione aut causa possint habere tertiam illam bonorum confiscatorum partem, illis per eas constitutiones assignatam: neque enim ob aliam cau- sam concessa eis fuisse videtur, nisi quia labores illos & onera subibant: quae cum hodie regulariter non praestent, postquam onus non sustinent, commodum reportare non debent, quod & ratio naturalis & equitas postulat. c. qui sentit. de regul. iuris. lib. 6.

A l. secundum naturam. ff. de regul. iuris.

Quia vero si domini temporales bona haereticorum confiscata occuparent, facile posset contingere, ut idem non prouiderent abunde Inquisitoribus. & eorum ministris in omnibus necessarijs ad promotionem Sancti officij, unde res fidei non mediocriter laedi possent, proinde illud semper verissimum esse putari, quod Ludouicus Bologninus grauis Iuristae & multae eruditionis consuluit, ut refert Tabiellus in Summa. verbo, haeret. §. 6. videlicet, omnia bona cō- fiscata applicari debere ad promotionem & utilita- tem Sancti officij, sicut in Hispania data esse testatur Simacas de catho. infli. tit. 9. de bonis haereticorum. nu. 132. quamuis aliud scripserit Couarruuias lib. 2. variar. resolut. c. 9. nu. 12. ut paulo antea diximus, quod propterea omnino seruandum foret, quoniam hodie ut in Clemēt. 1. de haeret. constitutum fuit inquisitores proprios habent carceres, fami- liam propriam, & proprios notarios & ministros, quibus maiori ex parte domini temporales nec ali- quomodo salariū praebere solent. immo vero quā- doque rogati nolunt quidquam persolvere: qui- nimmo si Inquisitor domini secularis satellites aut apparitores, aut milites interdum perat proneg- tūs fidei exequendis, res capiēdis, aut deducendis, id ea gēs non aliter exequi vult, nisi ab Inquisito- re satisfactionem & pretiū impensae seruitij accipiat.

Quod si quis consuetudinē mihi obijciat circa huiusmodi bona occupanda siue apprehendenda, re- spōdebo non facile putare me talem consuetudinem seruandam esse: nisi fuerit rationalis & legitime praescripta, cap. fina. extra, de consuetu. & nisi fue- rit conformis iuribus & Papalibus constitutioni- bus, quoniam saepe domini temporales de facto ea faciunt atque inuadunt, quae de iure licite facere non possunt, & contra imbelles Inquisitores non dif- ficulter obtinet quod in suis dominis acteris cupiunt & de facto possunt. quare nisi cōsuetudo buerit qualitates, quae proximo dixi, suspecta merito & illicita haberi poterit, nec erit seruanda.

Et quamquam sentiam omnia haec bona cōfiscata assignanda esse sanctae Inquisitionis officio: ex cau- sa tamen quandoque aliter possunt impedi & appli- cari ad alios pios vsus, sicut ad impensas belli contra infideles, aut ad alias similes, & Reipublica Christiana vriles, quemadmodum tempore Catho- licorum Regum Hispaniae, Ferdinandi, & Isabel- le, magna pars bonorum ob haeresim confiscatorū applicata fuit bello, quod aduersus Sarracenos Gra- natenenses gerebatur, ut testatur auctor Repertorij inquisitorum in verbo, Diuisio bonorum. Et hoc modo accipi posset extrauagans illa Alexandri Quarti, quae incipit: Discretionem uestra. cuius se- ruiem paulo antea retulimus, per quam iubet Pa- pa inquisitoribus Romanae provinciae & admini- strationis beati Francisci, ut bona haereticorum ren- dant, & pretium conseruent ad opus seu fabricam Romanae Ecclesiae, cessante vero rursus ea causa, officio inquisitionis sunt integre applicanda.

Quid autem iudicem de opinione illorū, qui di- cunt dimidiam partem bonorum confiscatorum at- tribuendam Camerae Apostolicae, & alteram dimi- diam officio Inquisitionis, alibi explicauimus, inter- uideo

Omnia bona
confiscata
applicari
debet ad
promotionem
officij.
Inquisitores
habent
carceres,
familiam
propriam,
notarios
& ministros,
quibus
maiori ex
parte
domini
temporales
nec ali-
quomodo
salariū
praebere
solent.
immo
vero
quā-
doque
rogati
nolunt
quidquam
persolvere:
quoniam
si
Inquisitor
domini
secularis
satellites
aut
apparitores,
aut
milites
interdum
perat
proneg-
tūs
fidei
exequendis,
res
capiēdis,
aut
deducendis,
id
ea
gēs
non
aliter
exequi
vult,
nisi
ab
Inquisito-
re
satisfactionem
&
pretiū
impensae
seruitij
accipiat.
Conferenda
circa
hanc
consuetudinem
seruandam
esse:
nisi
fuerit
rationalis
&
legitime
praescripta,
cap. fina.
extra,
de
consuetu.
&
nisi
fue-
rit
conformis
iuribus
&
Papalibus
constitutioni-
bus,
quoniam
saepe
domini
temporales
de
facto
ea
faciunt
atque
inuadunt,
quae
de
iure
licite
facere
non
possunt,
&
contra
imbelles
Inquisitores
non
dif-
ficulter
obtinēt
quod
in
suis
dominijs
acteris
cupiunt
&
de
facto
possunt.
quare
nisi
cōsuetudo
buerit
qualitates,
quae
proximo
dixi,
suspecta
merito
&
illicita
haberi
poterit,
nec
erit
seruanda.
Et
quamquam
sentiam
omnia
haec
bona
cōfiscata
assignanda
esse
sanctae
Inquisitionis
officio:
ex
cau-
sa
tamen
quandoque
aliter
possunt
impedi
&
appli-
cari
ad
alios
pios
vsus,
sicut
ad
impensas
belli
contra
infideles,
aut
ad
alias
similes,
&
Reipublica
Christiana
vriles,
quemadmodum
tempore
Catho-
licorum
Regum
Hispaniae,
Ferdinandi,
&
Isabel-
le,
magna
pars
bonorum
ob
haeresim
confiscatorū
applicata
fuit
bello,
quod
aduersus
Sarracenos
Gra-
natenenses
gerebatur,
ut
testatur
auctor
Repertorij
inquisitorum
in
verbo,
Diuisio
bonorum.
Et
hoc
modo
accipi
posset
extrauagans
illa
Alexandri
Quarti,
quae
incipit:
Discretionem
uestra.
cuius
se-
ruiem
paulo
antea
retulimus,
per
quam
iubet
Pa-
pa
inquisitoribus
Romanae
provinciae
&
admini-
strationis
beati
Francisci,
ut
bona
haereticorum
ren-
dant,
&
pretium
conseruent
ad
opus
seu
fabricam
Romanae
Ecclesiae,
cessante
vero
rursus
ea
causa,
officio
inquisitionis
sunt
integre
applicanda.
Quid
autem
iudicem
de
opinionem
illorū,
qui
di-
cunt
dimidiam
partem
bonorum
confiscatorum
at-
tribuendam
Camerae
Apostolicae,
&
alteram
dimi-
diam
officio
Inquisitionis,
alibi
explicauimus,
inter-
uideo

videtur Tabiensem in summa, verbo, hereticus. §. 6. Carpegium apud Zachinum c. 26. & Bursarum in dicto consi. 43. nu. 55. vers. Et quod hodie.

Neq; his quæ hætenus diximus, obstat si dicatur, nō spectare ad Romanum Pontificē in terris sibi temporaliter non subiectis, disponere de rebus aut bonis hereticorum laicorum, sed id totum ad dominos temporales pertinere; quoniam respondetur hoc falsum esse, ne dicam impium, & blasphemum; nā vt supra dicebamus, iudicare de hereticis & pertinentibus ad eos, ad Ecclesiam spectat, cum sit hæresis crimen mere ecclesiasticum; quod autem bona eorum publicentur, inter panas hereticorum numeratur: de hoc ergo standum est Pontificum & Ecclesie legibus.

Rursus occupatio bonorum accessorium est ad sententiam damnationis hereticorū, quod est principale, vt scribit Geminianus in cap. cum secundum leges, de hære. lib. 6. accessorium autem iuxta naturam principalis iudicatur, c. accessorium, de regul. iur. lib. 6. tū itaque hoc crimen sit mere ecclesiasticum, cap. vt Inquisitionis. §. prohibemus, de hæret. lib. 6. vbi prohibetur iudicibus secularibus, ne de eo quoquo modo cognoscant, inde fit, nec de bonis hereticorum cognoscere debeant, aut illa occupare possint, sed id totum ad iudicium Ecclesie spectat, nec quicquam amplius de illis disponere poterunt, quam per ecclesiam eis fuerit concessum.

Ad hæc ex ferie Pontificiarum constitutionum, quas supra retulimus, satis constat Romanos Pontifices de bonis hereticorum semper libere disposuisse, quod vtiq; non fecissent, nisi talem haberent potestatem.

Præterea Romanus Pontifex ratione latissimæ suæ iurisdictionis & potestatis, non solum potest coercere quoslibet laicos inferioris ordinis peccatores sed etiam Principes, quos potest dignitatibus suis priuare, cap. ad abolendam. §. Statuimus, extra de hæret. tradit glossa & Doctores, in dicto cap. Vergentis, de hæret. inde videmus ac scimus Papam priuare Reges suis regnis cap. alius. 15. quæst. 6. & docet copiose Turrecremata in summa de Ecclesia, lib. 2. cap. 114. poterit ergo eorum bona confiscare, & cui voluerit applicare.

Quod vero hæc applicatio bonorum confiscatorum Ecclesie fieri debeat, & potissimum ei tribunali & officio, quod in hereticos animaduertit, rationi est valde consentaneum, cum enim heretici Ecclesiam offendant, & eam insigni afficiant iniuria, eidem la se principaliter satisfaciendum est, vt notat Felynus in c. Vergentis, extra de hæret. pro quo facit illud Iacobi Butrigary pronuntiationem, in l. quicumque. C. de hæret. dicens, quod vbi cumque delictum est ecclesiasticum, & bona sunt publicanda ea debent applicari Ecclesie.

Rursus non obstat dicere, quod si hæc bonorum applicatio deberet fieri Ecclesie, sine sancto officio Inquisitionis, facile posset contingere, quod vbi esset multitudo hereticorum, illis damnatis paulatim omnia bona deuenirent ad sanctum officium, & ita domini temporales grauitè laderentur, quoniam respondeo immo hinc oriri debere effectum contrarium, nam facile hoc non timebunt domini

A temporales, si studuerint ac operam dederint ne heretici in suis terris libere agant, quos si extirpauerint, longe erunt ab hoc timore; sin autem secure agere permiserint indigni sunt, vt bona eorum confiscata ad eos deuoluantur.

Postremo illud adiungam, quod à me aliquando quaesitum scio, an domini seculares possint cōcedere statuta, quibus caueat, qualiter diuidenda vel applicanda sint bona hereticorū confiscata, & breuiter respondeo, talia statuta facta absq; Romani Pontificis concessione, inuvalida esse, & penitus irrita cātere, tamquam disponentia de re non spectante ad dominos temporales, sed potius ad Ecclesiam, vt constat ex superioribus. Quare si disponent verbi gratia, ne Inquisitores bona confiscata, aut aliquam eorum partem habeant, aut vt nullo pacto de his sese intromittant, præterquam quod ita disponentes inuvalidè constituunt, velut impeditores Sancti officij puniri possent, argumento textus in cap. statutum, et 1. cum ibi notatis per glossam, & Doctores, de hære. lib. 6. Quod si constituerent, vt vel omnia officio Inquisitionis tribuerentur, vel aliter seruatis Papalibus constitutionibus expenderentur, tunc de alia statuta quia Sancto officio fauerēt, aut conformia forent, iuri Pontificio, recipi possent.

Cauent tamen Inquisitores, ne dū partes suas in hac causa tueri cupiunt, odium dominorum temporalium in se cōcitet, absque quorū beneuolentia, & fauore, vix quandoque munus suum exercere possunt: quare cum de his magna fuerit controuersia, recte facient si supremum inquisitionis prætorium consuluerint; rectius vero facturos existimo principes & dominos seculares, si Inquisitorū partes fouerint, eisq; detulerint: nisi enim causa fidei in tuto sit, & hæreses extirpentur, regna & dominia nequeunt diutius in pace consistere, nec conseruari, vt copiose demonstrauit lib. 2. de causis vnde hæreses oriuntur, & de remedijs quibus extirpantur.

Ex omnibus ergo supradictis apparet, quid de bonis confiscatis hereticorum laicorum censendū, ac disponendum videatur. Caterum, quia cum de lucro captādo agatur, scio futuros esse multos, quibus nostra hæc placita displicebunt, præsertim cū homines facilius sequantur eorum doctorem opinioniones & sententias, quæ suis votis & desiderijs fauent, quamuis sint contra veritatem, aut contra utilitatem, honorem, & incrementum sacrosancti officij Inquisitionis, propterea cuperem omnino, vt sanctissimus dominus Papa, lege lata, sanciret ac constitueret, quod omnino seruandum foret circa confiscatorum bonorum propter hæresim applicationem aut diuisionem, singulatim declarando omnem casum, qui incidere posset, & exprimendo, onera dominorum temporalium, si aliquā partem de bonis confiscatis habere vellent, vt ita tandem omnes controuersie componerentur, lites cessarent, & iurisperitorum responsa tacerent, quorum fortassis nonnulli humano affectu ducti, illis fauent à quibus temporale aliquid commodum vel acceperunt, vel accipere sperant.

Postremo ex prædictis videtur inferendum, in eis locis, in quibus non sunt adhuc Apostolici Inquisitores constitui, bona damnatorum de hæresi

An valeat statutum domini temporalis disponens de bonis hereticorum confiscatis.

bona damnatorum de hæresi an pertineant ad Episcopos in locis ubi non sunt Apostolici Inquisitores.

Bona damnatorum de hæresi an pertineant ad Episcopos in locis ubi non sunt Apostolici Inquisitores.

applicanda esse fisco Episcopi diocesani, qui causam fidei tractans hereticos punit, non obstante quod Episcopus debeat suis stipendijs & impensis in hereticos animaduerrere, per extrauag. Ex eo. tit. de heret. inter communes. Episcopus enim seu Prelatus diocesanus fiscum habere dicitur, vt notat glossa in c. quia diuersitatem. extra de concessione preben. vbi id notant Ant. de But. nu. vlt. circa finem: & Ioanes de Imola nu. 12. vers. et nota bene ex glossa. & alij quos refert Couarruuias lib. 2. variar. resolut. c. 9. nu. 11. vers. septimum aduertendum est. Ceterum hęc bona in vsus pios per Episcopum conuertenda essent nisi dicas ad fiscum Romanę Ecclesia pertinere, vt alibi indicauimus.

QVAESTIO CX.

An bona hereticorum impœnitentium vel relapsorum confiscanda sint ab Episcopo & ab Inquisitore, &c.

Entesima decima quæstio est: Vtrum Episcopus & Inquisitor bona laicorum hereticorum impœnitentium, seu relapsorum, relictorum brachio seculari, debeant eorum dominis condemnare, vel ipso facto, quo ut tales relinquuntur, sint de iure eorum dominis confiscata?

Respondemus, quod confiscatio bonorum hereticorum laicorum, vt dictum est supra quæstio. proxima. & patet c. Vergentis. extra de heret. non est faciendâ per iudices ecclesiasticos, sed per Potestates & Principes temporales, licet possint cogi per ecclesiasticos iudices per censuram ecclesiasticam ut eam exequantur: quæ quidem faciendâ est per eosdem, cum aliqui heretici indicantur ut relapsi, & traduntur curię seculari, ut patet in c. Vergentis. extra de heret. & c. Super quibusdâ. de verb. sign.

Et quia hęc quæstio indirecte pertinet ad Inquisitores, sed directe ad dominos temporales, ideo dimittatur.

COMMENT. CLIX.

In hac quæstione Emericus in sua opinione persistit, videlicet bona hereticorum laicorum confiscanda esse per potestates & principes seculares, & eisdem etiam applicanda; de quo articulo quid mihi sentiendum videatur, abunde explicui super proxima præcedenti quæstione.

Illud hoc loco admono, quod recte Emericus obseruat, ex c. Vergentis. extra de heret. nempe principes seculares cogi posse per censuram ecclesiasticam, vt bonorum confiscationem exequantur. Equidem raro huic censuræ locum esse putarem. si bona confiscata essent applicanda dominis temporalibus; cum sponte cupiditate habendi ad illa apprehendenda eos excitandos credam. Verum si cum officio Inquisitionis sunt applicanda, forte contingat hæredes, aut amicos, aut consanguineos eorum, quorum bona fuerint confiscata, ea bona nolle restituere, cogendi sunt ad ea exhibenda per censuram

Qui detinet bona confiscata, ad ea exhibenda & ecclesiastica censura & vi compelli possint.

A ecclesiasticam, & si opus fuerit, vi compelli debent, etiam si opus fuerit, inuocato auxillio seculari, argumento huius textus.

QVAESTIO CXI.

An propter hæresim maritorum dotes vxorum sint confiscandæ.

Entesima vndecima quæstio est: Vtrum Episcopus & Inquisitor propter hæresim maritorum, dotes vxorum catholicarum debeant confiscare?

Respondemus, ut dictum est supra quæstio. proxima, quod interest Episcoporum, nec Inquisitorum, dominis temporalibus bona hereticorum confiscare, sed ipso iure sunt confiscata.

An autem propter hæresim maritorum dotes vxorum catholicarum sint confiscata, dicendum est, ut in c. Decreuit, de heret. lib. 6. vbi dicitur sic: Decreuit felicis recordationis Innocentius Papa quartus, quod propter hæresim maritorum catholicorum dotes non debeant confiscari. Quod intelligendum fore censemus, nisi forte mulieres ipsæ cum viris matrimonia contraxissent, quos hereticos tunc sciebant.

QVAESTIO CLX.

Potissima huius quæstionis conclusio est, Dotes vxorum ob hæresim maritorum non confiscari, nisi quando cum hereticis scienter contrahunt matrimonium.

De hac materia differunt Zanchinus tract. de heret. c. 25. nu. 4. Locatus in opere iudiciali, verbo, pena. nu. 9. vers. septimo vxores Carverius tract. de heret. nu. 141. vers. qui filij etiam. & nu. 169. vers. an autem liceat vxori. & seq. Palacios Rabijs super lege Taurina 78. nu. 1. idem in tract. de regio Navarra par. 5. S. 5. vbi copiose explicat quando delictum mariti vxori noceat. Simacas de catbo. inst. 11. 9. nu. 66. & sequen. Ioannes Royas singulari 215. incip. Vxor hæretica.

Ratio vero huius conclusionis est, quoniam mulier scienter contrahens cum viro hæretico, erroris eius cõsentire videtur, & hæretica putatur: unde consequitur vt & dotem & dotis privilegia amittat, de quibus in l. 1. ff. sol. mat. & in l. assiduis. C. qui portio. in pig. habeantur. authen. item privilegium. C. de har. Archidia. in c. 1. 4. q. 1. Baldus in rubr. de priuil. dot. late Balbus tract. da dote p. 11. membro 3. differentia 21. Ioan. Royas dicto singulari 215. glossa, Archidia. & Doctores communiter in c. decreuit. de har. lib. 6. Repertoriũ Inquisitorũ verbo, mulieres. §. vlt. idem copiosius verbo, dotes.

In hac tractatione sequentia sunt putissimũ obseruanda. Primum, si vxor a principio nesciuit, vitam cui nubebat, hæreticam esse, etiam si postea sciat, non admittit dotem: quoniam iniriũ respiciunt. ita glossa in dicto c. decreuit. de heret. lib. 6. verbo, tunc. quã communiter præcitati sequuntur: ignorare autem presumitur nisi probetur scire. l. verius. ff. de probatio. Sed

Sed mihi hoc amplius obseruandum videtur, si a principio ignorans contraxit, quamuis postea maritus hereticus fuisse obligat, dorem non amittet, nisi ipsa peccato eius deinceps consentiat: nam tunc eodem amittet, quoniam paria videntur a principio vel ex post facto delicto consentire: vbi que enim peccatum adest, & eadem pena ratio, quare idem ius statuetur. l. illud. ff. ad legem Aquilianam.

Plus tãto dubitationis habet: An si vxor maritum hereticum, nouit, postquã cum eo contraxit, dorem amittat, si nõ reuelat iudicibus fidei; & qui tenent hereticos inãfistite esse reuelandos, fortassis diceret in penã omiãa reuelationis priuilegium recipere rãde doris amitti, sed verius est non amittere. Primum, quia ex omiãa reuelatione nõ contrahitur heresis, sed heresis suspicio: pena autẽ amittende doris nõ videtur infligi ob solã quamcunque heresis suspensionem, sed ob heresim formãlẽ: & hoc est benignius; & ita accipio textũ in dicto c. decreuit. de heret. lib. 6. punietur ergo mitiori pena extraordinẽ: interdũ verõ excusari poterit ob causas; quas tãli supra parte 2. super q. 53. §. at non videtur.

Huc spectat quã tradit Matthaus de Afflictis in consli. regni Sicilia lib. 2. Rubrica 8. de vxorib. fori iudic. quẽ sequitur Gigas tract. de crimine lesa maiest. lib. 3. tit. de penis, quas incurrun filij. q. 19. num. 2. quõd si non denuntiat maritum suum rebellem Regi, excusatur propter arctissimã conuincionem, quã est inter virum & vxorem.

Num autem si vxor catholica receperit maritum hereticum, incidat in penas receptatorum, quãstionum est: & Albericus tract. de statutis, par. 4. q. 7. non teneri pena receptatorum asserit, & ita quandoque iudicatum commemorat, per textum in l. 1. C. de repud. ibi: non mutet uxoris affectionẽ: quia potius id amore viri & affectu maritali, quã affectu criminis facere videtur. & hanc sententiam sequitur Gigas tract. de crimine lesa maiestatis lib. 3. tit. de penis, quas filij incurrun. q. 20. nu. 2. neq; ab hac sententia puto recedendum, vt dixi supra.

Sed in viã reuertor, cum vxor dore non amittat ob heresim mariti (quod iustum est & rationi cõsonum, quia delicta suos debet tenere auctores. l. sanctimus. C. de penis.) si bona mariti a fisco sine occupata, mulier dorem suam ab eo repetere poterit. l. 1. cum ibi notatis. C. de repud. tradit Baptista a sancto Blasio in tract. de priuil. dotalibus in priuilegio 146. sequitur Campegius tract. de dote 3. par. q. 23. & Hyerony. Gigas tract. de crimi. lesa maiestatis lib. 3. tit. de penis, quas filij incurrun. q. 18. nu. 6.

Cum vero dicimus, dore esse catholica vxori a fisco restituendã, eam intelligimus, quã vere maritus hereticus ab vxore habuit, nõ illã quam in dotalibus instrumentis maritus se habuisse cõfiteretur. l. 1. C. de dote cau. non numerata. l. si quis post hac. C. de bonis proscript. glossã & Doctores communiter in l. assiduis. C. qui potior. in pig. habeantur.

Non ergo sufficit vxori ad reperendã dore a fisco, producere dotal instrumentum, nisi amplius per testes, vel fidẽ tabellionis, vel aliter numerationem doris viro factã legitime probauerit, vt efficaciter docuit Gabriel. Quemada in cõpendio questionum

A de bonis confiscatis. q. 4. quod apertissimẽ probat textus in dicta l. si quis post hac. C. de bonis. proscripto. ibi: Dos etiam, non quã aliquoties inuenter, dotalium instrumentorum tenore conscribitur, sed quam se corporaliter tradidisse docuerit, re-presentetur. hæc ibi.

Ad hæc restituenda sunt vxori bona parapherna, & alia eiusdem propria, quocunque titulo que sita: itẽ ea, quã ab innoxio adhuc viro titulo donationis ante nuptias accepit, aut alijs quibusdã modis, quos explicat textus in dicta l. si quis post hac. C. de bonis proscripto. in hæc verba: Ea etiam quã ab innoxio adhuc marito ante nuptias titulo donationis accepit, uel durante matrimonio largitione viri ad eam ante proscruptionem peruenerint, apud eam firmiter permaneant. hæc tẽnus ibi.

Huc spectat textus in l. si ego. §. dotis. ff. de iure dot. & in l. 2. C. ne vxor pro marito.

His verbis comprehendas arrhas, & alia munuscula, quã ab sponso data sunt sponse osculis interuenientibus, cum primum copularentur: hæc enim non confiscantur, quia pudicitia prãmio cedunt: hæc ergo a fisco reperenda erunt.

Neque propter heresim mariti perdit vxor, que dono accipit a consanguineis eiusdem mariti, nisi nominatim ab eo, qui donauit vxori, dictum sit vt marito acquirantur, vt optime scripsit Palacius Rubius in rub. de donatio. inter virũ & vxorem. §. 45. quem sequitur Simancas de catho. instit. tit. 9. num. 76. quod & mihi magnopere probatur: quia hoc casu contemplatione vxoris, non inuitã viri factã videtur huiusmodi donationes, quod tũc maxime verum erit, curres dono datã eius sunt natura, vt potius vxori, quã viro competant.

Illã mihi postrema difficultas hic est diluenda: An id quod matrimonio constante acquisitum est, debeat fisco adiudicari, cum maritus committit crimen heresis; an uero & sua lucra pars vna eũ dore vxori sit restituenda: & omiãis multis, verior sententiã & mitior est (ã qua non recedorem si iudex in tali lite futurus essem) suam partem lucra cum dore vxori restituendam esse. Primum hoc benignitas suadet & æquitas. deinde non est rationi consonum, vt bona lucrata ex parte vxoris non committentis delictũ fisco cedant. l. ob maritorũ. C. ne vxor pro marito. Postremo hoc communi vero recipiunt viri insignes. Palacius Rubius in rubr. de donatio. inter virum & vxor. Gabriel Quemada in cõpendio questionum de bonis & confiscatis. q. 6. quos sequitur Simancas de catho. instit. tit. 9. nu. 71. ægre huc spectantia ab alijs sint petenda: nobis magis necessaria frequentiora retulisse sit satis.

Q V A E S T I O CXII. De confiscatione bonorum clericorum hereticorum.

Entesima duodecima questio est: Vtrum bona hereticorum clericorum impœnitentium, uel relapsorum, sint ipso facto, cum tales relinquuntur bra-

Qualia bona cũ dote vxor recuperet marito damnato.

Quã accepit vxor a consanguineis mariti heretici nõ perdit ob illius heresim.

Acquisitum cõstante matrimonio, an fisco adiudicetur, uel g. d. vxori detur.

chio seculari, ecclesijs unde illa habuerunt, seu A episcopo confiscata.

Respondemus, quod bona laicorum confiscantur dominis temporalibus, & si sunt domini temporalibus prelati, eis applicantur; si seculares, secularibus dominis confiscantur, non per ecclesiam, sed per curiam secularem, ut in c. Vergentis. de heret.

Bona vero clericorum applicantur ecclesijs, à quibus stipendia habuerunt, ut patet in cap. Excommunicamus itaque, in prin. ubi dicitur sic: Dànati vero presentibus secularibus potestati bus, aut eorū balliuis relinquatur animaduersione debita puniendi, clericis prius à suis ordinibus degradatis: ita & bona huiusmodi damnatorum, si laici fuerint, confiscantur; si uero clerici, applicentur ecclesijs, à quibus stipendia receperunt.

Relat. supra pag. 101.

Supra pag. 113.

Est tamen considerandū, quod de huiusmodi materia habetur in c. Nolentes, de heret. in Cle. ubi dicitur de Inquisitoribus sic: Nec scienter attemptent, ecclesiasticum bona ob clericorum delictū prædicti occasione officij fisco etiam Ecclesiæ applicare, Quod si fecerint in his, uel eorum altero fecerint, excommunicationis sententiæ eos subiace-re decernimus ipso facto.

COMMENT. CLXI.

EX tota serie huius questionis non obscure colliguntur tria axiomata.

Sūma totius questionis.

Primum est. Bona laicorum hereticorum applicantur dominis temporalibus, siue tales domini sint seculares, siue sint prelati, quos contingat habere iurisdictionem temporalem.

Alterum est. Bona hereticorum clericorum applicantur ecclesijs, a quibus habuerunt stipendia.

Postremum est. Bona ecclesiarum, quæ à clericis hereticis possidentur, ob delicta clericorum non esse applicanda etiam fisco Ecclesiæ.

De prima assertione nihil nūc est à nobis dicendū, cum in præcedentibus satis ab hinc docuerimus, Emericū vetera iura seculorum ubique sentire, bona laicorum hereticorum & confiscari per principes laicos & occupari, cum tamen hodie res aliter habeat.

Bona clericorum hereticorum cui applicanda.

Alterum ergo axioma nunc est in primis declarandum, in quo Emericus apertissime sentire videtur, bona clerici heretici, quæ ex Ecclesia vel respectu eius acquisiuit, confiscari non posse, nec a quoquam iudice occupari; sed illi Ecclesiæ, cuius contemplatione ea habuit, esse applicanda.

Hæc uero Emerici sententiæ apertio iure nititur, in c. Excommunicamus 1. § 1. de heret. quo textu videtur hic auctor tenet glossa ibidem verbo stipendia. Collectarius & alij. Ancharanus in c. cum secundum leges. de heret. lib. 6. & Conradus Brunus lib. 5. de heret. c. 6. Felynus in cap. Vergentis. de heret. Cardinalis in Clemen. 2. de heret. q. 6. versi. Inquisitoribus. Repertorium Inquisitorum verbo, confiscatio §. bona clericorum. Bernard. Diaz in præf. erimi. Can. c. 106. & alij quos prudens omitto.

Tria bonorum genera possidentur à clericis.

Quod autem plenius & apertius hæc percipiatur, obseruandum hoc mihi in primis videtur, à clericis tria potissimum genera bonorum posse possideri. Quædam, quæ sunt ipsius Ecclesiæ, ut possessiones, do-

mus, prædicia, & similia, super quibus sæpe clerici habent fundatos fructus & redditus, quos percipiunt, & de quibus aluntur, & in his nulla dubitatio est, quod confiscari nequeant propter ipsorum delicta, sed ecclesijs ipsis quarum erant, penitus relinquuntur ac de his bonis videtur loqui textus in Clement. nolentes. de heret. quo videtur in hac questione Emericus in tertio axioma, quia delictum ministrorum non debet ecclesiæ præiudicare: neque æquum est ut eius bona minuantur propter eorum facinora, ut ait Repertorium Inquisitorum verbo, confiscatio. §. an bona. i. c. m. Simancas de catho. instit. tit. 9. num. 88. & copiose Sotus lib. 10. de iust. & iure. q. 4. artic. 3.

Alia sunt bona, quæ ipsi clerici possident & percipiunt ex bonis & beneficijs ecclesiæ, ut sunt fructus & redditus ecclesiasticorum beneficiorum: & in his consistit tota difficultas, an propter heresim ipsorum confiscari queant, quia tamen in hac re obscurissime loquuntur nostri, rursus distinguere oportet, an clerici possideant beneficia curam animarum habentia, quales sunt episcopi, et alij rectores inferiores; an vero simpliciter sint beneficiati.

Si curam animarum habeant, cum non omnes fructus perceptos faciant suos, consequitur ut confiscari nequeant, sed vel ad Ecclesiam illam, à qua eos perceperunt, vel ad Cameram Apostolicam spectabunt, nam cum huiusmodi fructus ratione administrationis, & cura animarum sint in usus pauperum & in cultum diuinum, & in necessitates ministrorum eius ecclesiæ cui seruiunt expendendi, nullum super his dominum habent, ut tradit beatus Thomas 2. 2. quæst. 185. artic. 7. & late Sotus lib. 10. de iustitia & iure. q. 4. artic. 3. quos sequitur Couarruias in c. cum in officijs. de testam.

Dixi, cum non omnes fructus perceptos faciant suos: quoniam in illa fructuum portione, quæ per canones episcopis, & alijs animarum rectoribus est deputata ad suam & suorum sustentationem cap. de redditibus. 12. quæstio. 2. cum verum dominium videantur habere, ut videntur indicare Thomas & Sotus proxime citatis locis, videtur fieri posse confiscatio, ut latius ex sequentibus apparebit; quoniam de hac portione idem videtur indicandum, quod de fructibus perceptis à simpliciter beneficiatis mox dicemus.

Quod si clerici, qui fructus & redditus ecclesiasticorum beneficiorum percipiunt, simpliciter beneficiati sint: tunc si verum dominium eorū nāciscantur, ut vult Ioānes Maior lib. 4. sentent. distinct. 24. quæst. 20. & Gabriel distinct. 15. quæstio. 8. & Syluester in Summa verbo, clericus 4. & Cornes cōsilio 314. lib. 3. Couarruias in dicto cap. cum in officijs. de testam. Ludouicus Bologninus in additione ad consilium Ioannis de Anania 87. incipi. Circa dubium. & Sotus lib. 10. de iust. & iure. quæstio. 4. artic. 3. & alij, sane si quid ex his acquirant clerici, & labantur in heresim, poterunt non ecclesijs a quibus stipendia habuerunt, sed sacro inquisitionis officio per Inquisitores confiscari, & applicari, ita Simancas de catho. instit. tit. 9. nu. 90. ubi adducit in hac sententiam multos ex auctoribus præcitatis.

Idem

Idem iudicium est in bonis acquisitis ex quotidiana distributionibus ecclesiasticis beneficij, si earum rerum dominium acquisitum censi debet haberi beneficium, & eas percipienti: quod videtur posse colligi non obscure ex textu in cap. unico. de cleri. non residen. lib. 6. vbi Dominicus sequitur Barbatia in cap. fin. de peculio cleri. Decius consi. 280. Parisius cõst. 33. incipien. In Ecclesia. volum. 4. Sotus lib. 10. de iusti. & iure quæst. 4. art. 3. concl. 3. Covarruias in dicto c. cum in officijs. de testamen. nu. 4. constat enim has distributiones à canonibus ecclesiæ ministris concedi ob illum ministerium, quod altari, aut diuino cultui impendunt.

Quemadmodum ergo in his bonis clericorum acquisitis ex redditibus, fructibus, & quotidianis distributionibus, si verum eorum dominium habent, succederent illi, quos ipsi heredes sibi legitime instituisent, aut in eisdem intestati decedentes de recepta provincia cõsuetudine successores haberent, parentes, fratres, ceterosque cognatos, (talem enim consuetudinem valere multi viri doctissimi testantur, quos refert Covarruias in dicto c. cum in officijs. de testamen. nu. 9.) eodem modo si committant crimẽ heresis, videtur illis posse succedere officium Inquisitionis, cui inquisitores huiusmodi bona confiscabunt.

Verum, quoniam nondum mihi constat, an plene sit derogatum vbiq; dispositioni textus in dicto c. excommunicamus 1. §. 1. quo vtitur in hac quæstione auctor, quo cauetur vt bona clericorum damnatorum de heresi applicentur ecclesiis, a quibus stipendia habuerunt: ideo non auderem facile in contrarium proferre sententiam: sed crederem in hoc standum esse provinciæ consuetudini, aut in nostro casu consulendum supremum Senatũ sanctæ & vniuersalis Inquisitionis Romanæ.

Ex prædictis tamen hoc consequi videtur, vt clericis redeuntibus, quamuis non habeant patrimonium, dummodo habeant fructus beneficiorum, possint imponi penitentia pecuniaria, si in fructibus beneficiorum habeant dominium, quamuis Repertorium Inquisitorum veybo, clericis. §. an clericis. contrarium velit. & dixi plenius supra in hac 3. parte super quæst. 103. §. de clericis.

Postremo, quædã sunt clericorum bona, quæ non habuerunt ab ecclesia prædictis modis sed a partibus, amicis, consanguineis, uel etiã ex propria industria compararunt, vt ex aliquo honesto exercitio, seu officio, vt verbi gratia, ingenuas artes proficendo: & in his minor est dubitatio constare enim ob heresim eorum confiscari posse. Oldradus consi. 17. incipiente: Thema tale est. Paulus Castrensis consi. 154. Guilielmus Benedictus in reperitio. cap. Raynutius. de testamen. verbo, & uxorem. nume. 140. Covarruias lib. 2. varia. resolutio. cap. 9. num. 12. Repertorium Inquisitorum verbo, confiscatio. §. bona clericorum. & alij quos refert & sequitur Simancas de cathol. institut. titu. 9. nu. 92. nemo enim dubitat, eos in his verum dominium habere, sunt namque eorum propria bona, vt ait B. Thomas 2. 2. quæst. 185. artic. 7.

Quod si clericus bona feudalia habeat, ea nõ cõfiscantur, sed ad directos dominos reuertitur, sicuti

A alibi plenius scripsimus. & tradunt Hostiensis in c. excommunicamus. de heresi. §. monentur. & Speculator titu. de feudis. versicu. quadragesimo quaritur. nu. 62. disputat laze Albericus in libro de statutis 3. parte quæstio. 7. & Hieronymus Gigas tracta. de crimine lese maiestatis lib. 2. titu. de panis committentium crimen lese maiestati, quæst. 5. ubi aduersas de hac quæstione opiniones eleganter conciliat.

Mibi quandoque nõ displicebat sententia eorũ qui dicunt, quod quamuis bona feudalia non transeant in fiscum per generalem bonorum confiscationem, sed quod reuertantur, vel dominos proprios bonorum feudaliũ, vel transferantur in eos, qui iure feudi successuri forent, tamen viuente ipso condemnato, qui feudum tenebat, fiscus succedet in feudum quod vsufructum; eo vero mortuo in feudo succedent qui iure succedere possunt. And. de Ifernina in c. 1. §. præterea titu. quæ sit prima causa beneficij amittendi. & §. denique. eodem titu. quem refert & sequitur Gigas tracta. de crimine lese maiestatis lib. 2. titu. de panis comm. crim. lese maiestatis, quæst. 5. nu. 4. & 7. & hoc intelligo in feudis possessis tam a laicis, quàm a clericis damnatis de heresi. Sed in contrarium facit, quia cum hoc casu feudum aperiri dicatur, pleno iure videtur ad priorem seu directum dominum pertinere.

Id ipsum quod de bonis feudaliibus proxime dixi, locum habere existimo in bonis restitutioni subiectis: ea enim non publicentur ob heresim possidentium, sed ei restituenda sunt, cui post aliquod tempus relinquenda, seu restituenda erant. Gabriel Quemada, in compendio quæstionum de bonis confiscatis. quæstio. 17. & Simanca de cathol. institutio. titu. 9. nume. 93.

Num autem viuente damnato in his etiam bonis fiscus habeat vsufructum, disputat præcitato loco Quemada: & Alexander consilio 23. incipiente: Opportune consideratis, vbi concludit statim substitutum admitti, non expectata morte naturali eius qui damnatus fuit de heresi. vide l. Statius Florus. §. Cornelio Falci. ff. de iure fisci. vbi Doctores hoc communiter adnotare solent. sed de his omnibus plenissime disseruit Ludouicus Molina Iureconsultus Hispanus lib. 4. cap. 11. de Hispanorum primogenijs.

De bonis emphyteuticarijs quid sit sentiendum tradit Bernardinus Diaz in pract. crimi. cano. cap. 106. & copiose Hieronymus Gigas tracta. de crimine lese maiestatis lib. 2. titu. de panis committentium crimen lese maiestatis, quæst. 6. copiose Oldradus consil. 17. incipiente: Thema tale est. Zabarella in Clement. 2. de her. §. Inquisitoribus. quæstio. 7. Ancharanus in c. cum secundum leges. de hereti. libro 6. Ioannes Andreas in additio. ad Specular. titu. de feudis, Alexander in l. si finita. ff. de damno infecto. & alijs multis locis, quibus adde Gabrielem à Quemada in compendio quæstionum in materia fiscali, quæstio. 11. & 12.

De iure patronatus ecclesiastico similiter quæstus est, an bonis heretici publicatis, ad fiscum pertineat. de quo articulo vide Ioannem de Imola in Clement. pastoralis. de senten. & re iudic. Zabarellam

An fiscus succedat in feudum damnati quoad vsufructum, damnato viuente.

Idẽ locũ habet in bonis restitutioni subiectis & vinculis.

De bonis emphyteuticarijs quid sentiendum.

Dona Ecclesie...

Bona clericorum...

Clericis redeuntibus...

De bonis emphyteuticarijs...

Quod si clericus...

in Clemen. 2. de iure patronat. §. 1. q. 8. Archidiacono A
num in cap. filijs. 16. quast. 7. & alios multis locis,
quibus adde Simancam de catho. institut. tit. 9. nu.
95. & sequ. & Lambertinum tract. de iure patro-
natus lib. 3. quast. 8. principali, ubi per multos arti-
culos rem hanc prosequitur.

DE POENIS HAERETICO-
rum, credentium, receptatorum,
fautorum, & defensorum.

QVAESTIO CXIII.

De priuatione dignitatum, honorū,
beneficiorum ecclesiasticorum,
& publicorum officiorum,
quae propter haeresim
infligitur.

Entesima tertiadecima quastio est. V-
trum inquisitor cum Episcopo, uel eius
Vicario possit priuare, seu priuatos, nun-
tiare haereticos, credentes, receptatores, fautores,
& defensores eorum ac illorum filios & nepotes,
dignitatus, personatus, & omnibus honoribus
& beneficijs ecclesiasticis, & officijs publicis
quibuscunque?

Respondemus quod sic iuxta c. Vt commissi .
§. priuandi. de haeret. lib. 6. ubi sic dicitur: Priuan-
di praeterea uel priuatos nunciandi dignitatibus,
ac alijs beneficijs ecclesiasticis de d. grefanorum,
uel eis absentibus uicariorum suorum consilio &
officijs publicis, ac honoribus quibuscunque, eod-
em haereticis credentibus, receptatoribus, & defen-
sorum ipsorum, eorumque filios, & nepotes, plenam
concedimus facultatem. Sunt autē diocesani
in priuando tales, uel nuntiando priuatos bene-
ficijs & huiusmodi, requirendi: nisi forte consta-
ret legitime, quod iidem scienter huiusmodi per-
sonis, eadem beneficia contulissent: tunc enim
eos in his requirendos non esse censemus, sed po-
tius à suo iudice puniendos.

Eadem uerba habentur in litteris Apostolicis,
Clementis, Alexandri, & Urbani iij. Præcunctis,
§. priuandi praeterea.

Considerandum uero, quod haec intelliguntur
de praedictis, si impenitentes extiterint, non autem
si penitentes, ut patet c. Statutum felicis, de haeret.
lib. 6. & patebit statim. q. 115.

COMMENT. CLXII.

Absoluta una poena, quae ob crimen haeresis in-
fligitur, uidelicet confiscatio honorum: nunc
alteram aggreditur, quae est priuatio dignitatum,
officiorum publicorum, & ecclesiasticorum benefi-
ciorum, quam incurrunt non modo haeretici, sed
etiam filij eorum.

Ex hac autem questione tres potissimum colli-
guntur assertiones.

Prima est. Inquisitor cum Episcopo, uel eius Vi-
cario priuare debet, seu priuatos denunciare bene-
ficijs ecclesiasticis & dignitatibus haereticos & eo-
rum fautores, defensores, receptores & eorum fi-
lios: item beneficijs publicis.

Altera est: Tunc uero ad hanc poenam infligen-
dam seu potius declarandam non vacatur Episco-
pi, quando ipsi malo animo talibus beneficia eccle-
siastica contulerunt; nam Episcopi ob id delictum
puniendi sunt à suis iudicibus.

Tertia et ultima assertio est: Haec poena priuatio-
nis non habet locum in penitentibus & conuersis.

Circa primam assertionem notandum est id quod
breuiter docuimus supra in hoc 3. parte commenta-
rio 8. nu. 54. §. idcirco nos, uidelicet, quod cum ha-
eretici, fautores, & ceteri huiusmodi priuandi sunt
beneficijs ecclesiasticis, consilium Episcopi requi-
rere debet Inquisitor, quamuis non teneatur expe-
ctare consensum, ut uidetur posse deduci ex textu
in c. ut commissi. de haeret. libro. 6. at secus est cum
priuandi sunt officijs secularibus; quia tunc solus
Inquisitor id facere potest. ita glossa in dicto c. ut
commissi. deberet. lib. 6. in uerbo, honoribus. ratio-
nem diuersitatis pulchre ostendit praedicta glossa in
dicto c. ut commissi. uerbo, honoribus, adde Lambertinum
de iure patronatus lib. 2. par. prima art. 6.
noua quastionis principalis.

Quamquam autem haec summo iure uera sint,
possuntque abique uel iuris uel Episcopi priuati-
o exerceri ab Inquisitoribus; tutius tamen est
& decentius, ut etiam in priuatione secularium
officiorum & dignitatum Episcopi consensus adhi-
beatur, iuxta ea quae tradidimus supra in hac 3. p.
super q. 48. & series contextus in dicto cap. ut com-
missi. satis indicare uidetur in priuatione uicarij
quae, Episcopi consensum esse adhibendum: & haec
sententia securior est, quam etiam non obscurè
sequi uidetur hoc loco Emericus, ut constat ex ini-
tio quastionis, & ex modo quo eam proponit.

Et quamuis uerum sit ex dispositione c. ut com-
missi. de haeret. lib. 6. solum Inquisitorem posse pri-
uare haereticos officijs publicis sine secularibus, at
hodie per clemen. 1. de haeret. §. propter quod. dicen-
dum uidetur id per se solum non posse facere, &
huius sententiae esse uidentur Ioannes And. Geminianus,
& Francus, in praedicto c. ut commissi. ad-
dunt de hac re hodie dicendum esse iuxta notata in
Clemen. 1. de haer. quasi uelint nunc non posse solum
Inquisitorem priuare officijs secularibus per illa
uerba dictae Clement. Aut ad sententiam procedere
contra eos Episcopus sine Inquisitore, aut In-
quisitor sine Episcopo diocesano, &c. non uale-
bit, quod ipsum annotat Bernardus Comensis in Lu-
cerna Inquisitorum uerbo, Inquisitor. §. 19.

Illam uero est huius loci non postponenda difficul-
tas: An haeretici, & credentes, fautores, defenso-
res, & receptatores sint suis beneficijs ipso iure
priuati, an potius debeant priuari per sententiam.
in hac controuersia tota obscuritas consistit in illis
uerbis textus in dicto c. ut commissi. uidelicet. Pri-
uandi praeterea, uel priuatos nuntiandi.

Ac